

P o t k a l a j s e m

Sicília

Marie Třešňáková

 FRAGMENT

Potkala jsem Sicílii

také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz

Marie Třešňáková
Potkala jsem Sicílii – e-kniha
Copyright © Fragment, 2013

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Obsah

Předmluva	5
Kapitola I. První dojem	9
Kapitola II. Sicilané	12
Kapitola III. Sicilský zákon relativity	14
Kapitola IV. Ženy, muži – rodina	16
Sex po sicilsku	18
Pasqualina byla u moře	21
Svatý potkávací rituál	23
Řeč gest	25
Kapitola V. Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem	29
Kapitola VI. Sicilská obydlí a život v nich	34
Kapitola VII. Sicilské slavnosti	37
Jsou přece Velikonoce	40
Jídlo a pití	41
Sicilské svatby	46
Kapitola VIII. Voda nad zlato (i nad víno)	47
Kapitola IX. Města, městečka a místa k zastavení	51
Agrigento – moderní město s bídou uprostřed	51
Caltabellotta – město míru	54
Cefalu – městečko, které nikdy nezklame	56
Enna	57
Erice – staré, působivé, mystické	60

Corleone – město mafie	62
Marzamemi – město s atmosférou spaghetti westernů	65
Marsala – město Marsaly	66
Prchavé okamžiky, které zůstanou	67
Podivné město Gibellina	70
Palma di Montechiaro – město Geparda	72
Prizzi – čest rodiny Sicilanů	73
Sciacca	75
Punta Bianca – bílý sicilský sen	78
Sutera – město přitulené ke skále	82
Syrakusy – město s ostrovem nezachytitelného světla	84
Villa Palagonia – geniální důsledek degenerace	87
Kapitola X. Palermo aneb neberte to osobně	89
Monreale – městečko jedné katedrály	91
Rytíř z Palerma	91
Kapitola XI. Sicilské zajímavosti	94
Sicílie tančí v barokním kostýmu	94
Naro – město zlatých barokních paláců	96
Kolem Etny	96
Důl na síru – svědek bídného sicilského údělu.	98
Vulkaneli di Macalube – zajímavost pro fajnsmekry	99
Spálená země	101
Hřbitovy, města pro mrtvé	102
Epilog	104

Předmluva

Viva Sicilia!

Lidský život je tak tajemný. A spletitý. Mnohdy je člověk veden nečekanými okolnostmi.

Jezdili jsme s rodinou v létě opakovaně na Korsiku a plánovali si další a další pravidelná zkoumání tohoto pozoruhodného a nádherného ostrova. Když tu náhle...

Ono příslovečné „když tu náhle“ se kupodivu nevyskytuje výhradně v literatuře, pouze ve smyšlených příbězích, nýbrž se s překvapivou neúprosností zjevuje i v našich životech. Ono „když tu náhle“ rádo zamotává naše osudy, předkládá před nás nečekané možnosti, uvrhává nás do slasti i trýzně rozhodování, nutí nás k důkladným debatám, vzrušeným rozhovorům a vede nás k nutnosti volby.

A najednou se nejede na Korsiku, nýbrž na Sicílii.

Na Sicílii?? Taková dálka?! Nekonečná úmorná cesta! Strašné vedro, vyprahlá krajina, přísný suchopár a všudypřítomná mafie. Co tam chce rozumný našinec pohledávat?

Chtěli jsme původně toho roku 2006 jet pěkně na voňavou, zelenou Korsiku, plnou potůčků, potoků a říček s křišťálově čistou vodou a rozmanitými koupacími tůněmi. S tak nádhernou vodou, že se jí při koupání můžete bez ostychu napít. Chtěli jsme jet na naši milovanou Korsiku, dýchající rozmanitými sytými kořeněnými vůněmi. Na Korsiku, kde se člověk pořád ještě může potkávat s volně se

pasoucími stády koní, krav, prasat, koz a ovcí. Kde se nevyskytují ani jedovatí hadi, ani jedovatí pavouci. Na Korsiku s pradávným osídlením, s menhiry a dolmeny. Na Korsiku s různobarevnými skalami, s průzračným mořem. Na divokou, turistickým průmyslem nepodmaněnou Korsiku. Těšili jsme se na horské túry k jezerům, na malebná městečka v horách, kde se mezi domy můžete po křivolakých uličkách pohybovat pouze pěšky. Chtěli jsme vyrazit do naší země zaslíbené, když tu se náhle naše odvěká kamarádka Maruška Třešňáková zmínila jen tak mezi řečí, že ví o možnosti pronajmout levně domeček na Sicílii a že je to tam úžasné. A že tam pravidelně jezdí.

Dost mě to překvapilo. Netušil jsem, že Maruška vůbec kdy na Sicílii došla. Připadala mi až do tohoto okamžiku docela usedlá, tahleta Maruška. A vida, náhle v mých očích narostla do podoby srdnaté nebojácné cestovatelky s bohatě rozvinutými jazykovými schopnostmi. Začal jsem obdivovat a jemně závidět. Do té doby jsem neznal osobně nikoho, kdo by jezdíval na Sicílii. Měl jsem dojem, že Sicílie je jaksi stranou, příliš vzdálená, oddělená od běžného turistického světa, že je jakýmsi světem pro sebe.

Maruška nevтіravě utrousila, že zná domek dvacet kilometrů od moře v nádherném neturistickém městečku, nedaleko Agrigenta na jihu Sicílie, u něhož leží ono proslulé údolí s antickými chrámy, které sám veliký J. W. Goethe označil prý za nejhezčí údolí na světě. Že se tam člověk pohybuje hlavně mezi místními, turisté se tam v podstatě nevyskytují. A že ti místní jsou nádherní. Typy jako z Felliniho. Že sicilské moře se jiným slaným vodám hravě vyrovná, ba v mnohém je předčí. A od lesa začala luzným hlasem opěvovat skryté krásy vzdálené Sicílie. Vycítila mou rostoucí zvědavost a zkušeně kula železo, dokud bylo žhavé.

Domeček prý má dvoreček, dvě místnosti na spaní, kuchyň a malou místnost za kuchyní, kde by přespávala Maruška. Do dvou místností se může vejít i osm lidí, tedy mohou jet dvě rodiny. Už tak nízký nájem domku se tedy může ještě rozdělit. Pokud budeme mít zájem, Maruška ráda pojede s námi a poskytne průvodcovské služby. To vše za velmi přijatelný peníz.

Sousedé jsou prý přívětiví, zažijeme spoustu legrace, seznámíme se s pozoruhodnými zvyklostmi, nahlédneme dokonce pod pokličku domácností, ochutnáme

místní speciality, domácí chléb pečený v peci, skvělé olivy, olivový olej, ovčí sýr pecorino, různé klobásky, mečouna přímo z moře, melouna přímo z pole, originální okurku ibridu přímo ze záhonu, mandle ze stromu, mandle v medu, mandle v karamelu, mandle na mandlu, víno Dona Antonia Morganteho, který žije přímo v Grotte, jeho proslulou medailemi oceněnou grappu, místní specialitu Marsalu, vdechneme vzduch proudící až z nedaleké Afriky, oceníme svěbytnou architekturu, dopřejeme si nejlepší kávu na světě, poznáme různé pláže, uvidíme na vlastní oči sopku Etnu, solné mlýny u Trapani a nedaleko Syrakus snad i tu vránu s kusem sýra... ano, ano, dost už, Maruško, vždyť my jedeme!

A tak jsme kývli.

A nelitovali jsme.

Ochutnali jsme poprvé Sicílii a pak jsme tam museli ještě třikrát. A vždy na to samé místo, do téhož domečku. Navázali jsme totiž už vztahy a přátelství s blízkými i vzdálenějšími sousedy, s provozovateli barů a kaváren, se skvělými cukráři, s obchodníky, kteří ještě dle starého zvyku obcházejí, či spíše objíždějí po ránu ulicemi, troubí či zpívají a oznamují tak svůj příjezd. A tak si ještě v nočním oděvu můžete zakoupit od jednoho čerstvé pečivo, od dalšího čerstvou zeleninu a ovoce, které dotyčný opěvuje lahodným operním hlasem, občas přijede chladící autíčko s rybami. Všechna auta jsou malá, protože by se jinak neprotáhla úzkými křivolakými, většinou svažitými uličkami.

Obchodníci jsou elegantně upraveni, světlé košile s krátkými rukávy, tmavé kalhoty s páskem a vždy s dlouhými nohavicemi, vlasy sčesány s nevídanou pečlivostí. Mívají dobrou náladu, prohodí s vámi pár slov a odmítnou jakékoli zao-krouhlení částky směrem vzhůru. Vysází vám nazpět s hrdotí všechny drobné, které vám náleží.

Jako by se tu tak trochu zastavil čas. Respektované matky řídí své rodiny, muži posedávají na korzu na svých židlích a debatují. Vyšňořené ženy se k nim večer připojí. Náměstíčkem neustále popojíždí proud automobilů, které zastavují, neboť řidiči se v klidu dávají do řeči s kolemjdoucími. Nikdo nespěchá, nerozčiluje

se, netroubí, nezuří. Občas se pořádá koncert či divadelní představení. Těž kostely jsou hojně navštěvovány. V létě se konají rozličné slavnosti, které umocňují společenský kvas.

Cizinec je zajímavý, takže si s vámi rádi popovídají a vůbec jim nevadí, že moc nerozumíte. Sicilané nádherně gestikulují rukama, je to dokonce jakýsi kodifikovaný jazyk gest, která jsou lehounká, vzdušná či prudká a výrazná podle významu a situace. Tomuto jazyku lze porozumět.

A najednou se před vámi otevírá Sicílie barevná, strakatá, rozmanitá, veselá, vstřícná, úrodná, tajemná i dojemná.

A dostanete chuť se sem vracet.

Ale o tom všem vám už bude vyprávět ve své knížce Maruška, to mi nepřísluší.

Já chci jen popřát této knížce spokojené čtenáře a Marušce si dovoluji poděkovat za to, že ji láska k Sicílii neopouští, že mě s ní seznámila a že o tom navíc dokázala napsat pěknou knížku.

Jaroslav Dušek

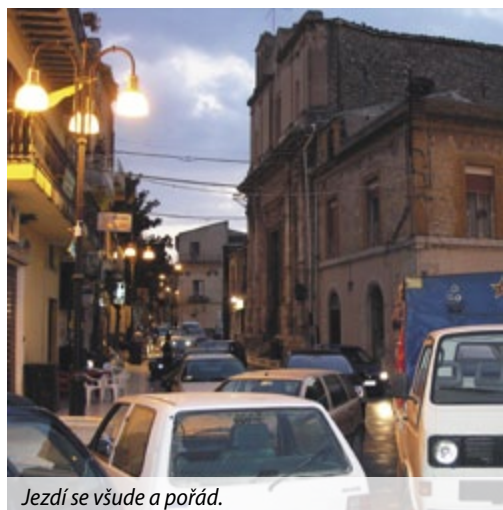

První dojem

Osobně připravuji budoucí návštěvníky tohoto ostrova slovy: „Sicílie je fakt prdel světa. Chcete-li zažít letoviska, diskotéky a mojita, jeďte jinam. Toužíte-li po agroturistice s ubytováním v malém, ale romantickém penzionku, s vyjíždkami na kole či na koni, jeďte jinam.“ Ovšem moje varování nikdo nikdy nebere v potaz, a tak jsem každé léto svědkem rozpačitých pohledů, potlačovaných vzdechů, a dokonce, v některých obzvlášť citlivých případech, zamačkávání slziček zoufalství. Dnes už vím, že způsob mého varování je špatný. Ono totiž říkat něco o konci světa je zavádějící. České romantické duše si ihned představí malé vesničky, roztroušené po kopcích, kde lišky dávají dobrou noc a ticho sem tam prolomí praskot jehličí. Ovšem opak je pravdou.

Jestli na Sicílii něco nenajdete, pak jsou to malé vesnice a ticho. Všude, a to i v těch nejdlehlších oblastech v horách, se před vámi z ničeho nic objeví

Jezdí se všude a pořád.

malé město, u nás by asi neslo označení městys, kde bují moderní výstavba a ulice i uličky křižují pořád a bez oddechu auta, motorky a mopedy. V létě se řvoucí auta i motorky proplétají úzkými uličkami bez chodníků až do pozdních nočních hodin, protože co kdyby se za rohem něco dělo (nikdy se nic neděje).

Ráno zase spáče probudí ohlašování podomních obchodníků, kteří mají sortiment i hodiny řádně rozděleny. V osm vás probudí chleba, který se zásadně ohlašuje troubením, ale zato nepřeslechnutelným. O půl hodiny později zelenina, pak se již pravidelně střídají rybárna, drogerie, domácí potřeby, koberce a matrace a někdy kolem poledního to završí zmrzlina. Starší generace pojezdných obchodníků používá tradiční zpěvavý způsob nabídky, který je pro jih Itálie typický a po generace neměnný.

Obchodníci zajedou kamkoli.

První slovo, se kterým se na Sicílii setkáte, bude dozajista *piano* – pomalu, které se ale zásadně používá ve zdvojené formě – *piano, piano*, tedy pomalu, pomalu. Ono slovíčko patří zřejmě k nejfrekventovanějším slovům na Sicílii. Vše, pokud se práce týká, se totiž musí dělat *piano*. Sicilané jsou velmi přátelští a nápomocní, jestliže potřebujete s čímkoli pomoci, nikdy vám službu neodmítnou, ale nesmíte na ně spěchat, hezky *piano, piano* a navíc až

Když vám takový zelinářský chlapík po ránu zazpívá, že veze brambory krááááásnééé, má to své kouzlo a rádi mu odpustíte, že vás o dovolené tak brzo budí. Pokud si chcete odpočinout, nejlepší čas je od jedné do čtyř, což je čas siesty, která je svatá. Ačkoli náš denní rytmus je diametrálně odlišný a zpočátku každý s těmito třemi hodinami nehybnosti bojuje, nakonec je zapotřebí Sicilanům přiznat, že vědí, co dělají.

Obchodník s obuví má vždycky úspěch.

Sicilská krajina je úchvatná.

zítra – *domani*, což je další hodně frekventované slovo. A zítra je to zase zítra a nakonec netrpělivý Středoevropan zařídí věc svépomocí. Musíte ovšem počítat s tím, že vaše netrpělivá činnost bude po celou dobu doprovázena nechápajícím kroutěním hlavou přihlízejících, v některých případech se může objevit i výmluvné gesto poplácání otevřenou dlaní o čelo.

Sicilané

Sicílie má nádhernou přírodu, kopce, hory, údolí, čisté až průzračné moře kolem dokola, ale nejzajímavější pro mě zůstávají její obyvatelé.

Ojedinelý kolorit sicilským městečkům dodává chlapský zvyk postávat v hloučkích před barem, kostelem, trafikou nebo jen tak vysedávat na náměstí na lavičkách. Nezaměstnaní nebo důchodci postávají a klábosí i přes den, zaměstnaní se pak k nim přidávají k večeru, když se najedli, umyli, převlékli, navoněli a vlasy projeli brilantinou.

Po celé Sicílii je možné vidět stejný obrázek, dědci u kostela nebo na náměstí či před barem.

